

LATVIJAS REPUBLIKAS UZŅĒMUMU REĢISTRS

Pērses ielā 2, Rīgā, LV-1011 Reģ.-Nr.90000270634•Tālr. (371) 6 7031 703, fakss (371) 6 7031 793
e-pasts: info@ur.gov.lv, www.ur.gov.lv

Rīgā

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes nozaru sēdes PROTOKOLS Nr. 2

19.06.2012.

Sanāksmi vada:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra galvenais valsts
notārs

Ringolds Balodis

Piedalās:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās
padomes locekļi:

Latvijas Juristu biedrība

Aivars Borovkovs

Ārvalstu investoru padome Latvijā

Māris Vainovskis

Biznesa augstskola Turība

Kristaps Ābelis

Latvijas Zvērinātu advokātu padome

Aldis Gobzems

Latvijas Krimināllietu advokātu biedrība

Aldis Alliks

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra darbiniece:

Funkciju vadības nodaļas juriskonsulte, personas datu
aizsardzības speciāliste

Silga Ozoliņa

Pieaicinātie eksperti:

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes Valststiesību
zinātņu katedras lektors

Māris Ruķers

Laura Lejas advokātu biroja pārstāvis

Lauris Leja

Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Nozaru politikas
departamenta direktore

Jekaterina Macuka

VAS "Latvijas Vēstnesis"

Aivars Maldups

SIA "Firmas.lv"

Matīss Markuss

Juris Rožkalns

SIA „CREFO Rating”

Lauris Klagišs

Latvijas Datortehnoloģiju asociācija

Vladislavs Mejertāls

Ainārs Brūvelis

Protokolē:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Juridiskās nodaļas
juriskonsulte

Jūlija Lukjanova

Sanāksmi sāk plkst. 15.00

Ringolds Balodis atklāj sēdi un informē klātesošos par darba kārtībā esošajiem jautājumiem:

1. **Amatpersonu un dalībnieku dzīvesvietu adresu publiskošana.**
2. **Uzņēmumu reģistra (turpmāk – Reģistrs) informācijas, t.sk. amatpersonu un dalībnieku dzīvesvietas adresu, atkalizmantošana.**
3. **Personas datu apstrāde, kas nav nepieciešama Reģistra tiešo pienākumu veikšanai, bet citas valsts pārvaldes iestādes funkciju nodrošināšanai.**

1. §

Ringolds Balodis iepazīstina ar Konsultatīvās padomes nozaru sēdē aplūkojamiem jautājumiem un lūdz Funkciju vadības nodaļas juriskonsulti, personas datu aizsardzības speciālisti Silgu Ozoliņu prezentēt apskatāmo problēmu.

Silga Ozoliņa sniedz ieskatu pirmā jautājuma problemātikā: 2011.gada 16.jūnija likums „Grozījumi Komerclikumā” (spēkā no 2011.gada 1.jūlija), paredz, ka individuālā komersanta, tā aizbildņa vai aizgādņa, personālsabiedrības personiski atbildīgā biedra, komandīta, personālsabiedrību pārstāvēttiesīgā biedra, kapitālsabiedrības valdes un padomes locekļa, filiāli pārstāvēttiesīgās personas un likvidatora (turpmāk visi kopā saukti – amatpersonas) dzīvesvieta nav ierakstāmā ziņa komercreģistrā. Ņemot vērā Komerclikuma pārejas noteikumu 24.punktu (ziņas par personas adresi, komercreģistra iestāde sniedz pēc pamatota pieprasījuma, neattiecas uz tām ziņām par personas dzīvesvietu, kuras komercreģistrā ierakstītas līdz 2011.gada 1.jūlijam) Reģistram nav pamata pieprasīt trešajām personām iesniegt pieprasījuma pamatojumu, lai saņemtu izziņu ar informāciju vēsturiskajā redakcijā no komercreģistra ar adresēm, kuras komercreģistrā ierakstītas līdz 2011.gada 1.jūlijam, kamēr vien Komerclikuma noteikumi neparedz pretējo. Reģistrs izsniedz ziņas par kapitālsabiedrības amatpersonu (tostarp arī ziņas par tās dzīvesvietu), kura komercreģistrā ierakstīta līdz 2011.gada 1.jūlijam, neatkarīgi no tā, vai ziņu pieprasījums ir pamatots. Noskaidrojami jautājumi: vai būtu pamatoti atteikt personai izsniegt amatpersonas adresi, ja ieraksts par amatpersonu izdarīts līdz 2011.gada 1.jūlijam, un pieprasījumā nav norādīts adreses nepieciešamības pamatojums? Cik pamatoti būtu noteikt nepieciešamību pieprasījumā norādīt pamatojumu amatpersonas adreses saņemšanai atkarībā no informācijas saņemšanas veida un formas, īpaši ņemot vērā, ka šīs ziņas pirms tam ir izsludinātas (publicētas) oficiālajā laikrakstā?

Attiecībā uz sabiedrību ar ierobežotu atbildību dalībnieku adresēm norādāms, ka pašreiz saskaņā ar Komerclikuma 187.panta otro daļu par fiziskām personām dalībnieku reģistrā jānorāda arī dzīvesvietas adrese. Ministru kabineta 22.05.2012. sēdē izskatīts likumprojekts „Grozījumi Komerclikumā” (TA-1116), kas paredz mainīt sabiedrību ar ierobežotu atbildību daļu pārejas noteikumus, kā arī šīs informācijas paziņošanas Reģistram kārtību. Proti, Likumprojekta „Grozījumi Komerclikumā” 6.pants noteic, ka pieteikumā komercreģistra iestādei par daļas pāreju norāda ziņas par daļas atsavinātāju un ieguvēju, t.sk. tā dzīvesvietas adresi. Reģistrs, sniedzot viedokli par minēto likumprojektu, ir norādījis, ka atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma noteikumiem, personu datu apstrāde ir atļauta, pastāvot vismaz vienam no šī likuma 7.pantā minētajiem apstākļiem, kā arī šī likuma 10.pantā minētajiem datu apstrādes principiem, īpaši datu apstrāde tikai atbilstoši paredzētajam mērķim un tam nepieciešamajā apjomā. No likumprojekta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumus (anotācijas) neizriet, kādam mērķim pieteikumā par daļu pāreju norādāma arī daļas atsavinātāja un daļas ieguvēja dzīvesvietas adrese. Noskaidrojams jautājums: vai Reģistram iesniegtajā pieteikumā par daļu pāreju nepieciešams norādīt arī daļu ieguvēju un daļu atsavinātāju dzīvesvietas adreses, un ja ir nepieciešams, tad - kādam mērķim?

Signe Plūmiņa norāda, ka, neskatoties uz ziņu par adresēm izslēgšanu no komercreģistra, faktiski šie dati ir pieejami Reģistrā un pie atkalizmantotājiem ar norādi, ka tie ir izslēgti. No datu aizsardzības aspekta trešās personas nevar tos iegūt bez pamatojuma. Tātad normatīvā regulējuma grozījumu mērķis – ierobežot amatpersonu adresu publiskošanu, netika sasniegts. Akcentē, ka ir būtiski noskaidrot, vai datus, kas līdz šim bijuši publicēti, var uzskatīt par vispārpieejamiem, ja likumdevējs noteicis, ka nav mērķa šādu datu publiskošanai. Datu publiskošanas mērķim ir jābūt samērīgam – jābūt iemeslam, kāpēc amatpersonas adrese ir publiski pieejama un ir pieļaujama iejaukšanās personas privātajā dzīvē.

Māris Ruķers norāda, ka datu aizsardzība ir principu kopums, kas ir jāpiemēro jebkurā jomā, taču attiecībā uz publiskiem reģistriem tas ir sarežģīti. Attiecībā uz vēsturiskajiem datiem norāda, ka Reģistrā tiek glabāti dati par likvidētiem, bankrotējušiem uzņēmumiem un likumā nav noteikts to glabāšanas termiņš. Taču nav skaidrs mērķis šo vēsturisko datu publiskai pieejamībai, ja informācija nav aktuāla.

Informē par izstrādāto Eiropas savienības direktīvas projektu, kurā paredzēts noteikt, ka tikai vispārpieejama informācija ir nododama atkalizmantošanai. Savukārt, Informācijas atklātības likums noteic, ka tikai daļa no vispārpieejamas informācijas var tikt nodota atkalizmantošanai.

Ainārs Brūvelis norāda, ka informācija interneta resursos ir kopēta un pieejama vairākās vietnēs, t.sk. ārvalstu interneta lapās. Tāpēc jebkuri ierobežojumi informācijas aizsardzības nolūkā attiecas tikai uz Latvijas Republikas subjektiem. Pasaules interneta resursus ierobežot nav iespējams. Turklāt, ja interesentam informāciju nav iespējams iegūt Latvijā, tad to būs iespējams iegūt citu valstu reģistros un dažādos ārvalstu portālos.

Norāda, ka personu dati pieejami tikai ierobežotam personu lokam – attiecīgais informācijas pieprasītājs Reģistrā arī tiek identificēts. Līdz ar to ir iespējams pajautāt, kādam mērķim informācija tiek pieprasīta.

Papildus vērš uzmanību, ka Reģistrā tiek reģistrētas daudz tiesību subjektu formas. Visbiežākās ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību un individuālais komersants. Vairāk kā puse šo tiesību subjektu kā savu juridisko adresi norāda amatpersonu vai dalībnieku dzīvesvietu adreses. Tāpēc nav iespējams pilnībā izvairīties no personas dzīvesvietas pieejamības.

Prezentē kādā ārvalstu laikrakstā publicētu rakstu par naudas atmazgāšanas shēmu, kurā ir arī norāde par maksājumu konta atvēršanu Latvijas bankā, kas liek secināt, ka Latvijā ir labvēlīga vide noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai. Tādējādi, atsakoties no prasības norādīt arī dalībnieku adreses Reģistrā iesniedzamajos dokumentos, tiktu radīta vēl labvēlīgāka vide noziedzīgiem nodarījumiem, kā arī nevarēs noteikt, vai dalībnieks ir reģistrēts ārvalstīs.

Aivars Borovkova uzskata, ka jebkurai personai, kura darbojas publiskā telpā, ir jābūt sasniedzamai. Katrai personai, arī amatpersonai un dalībniekam, ir jānorāda adrese, kur tā ir sasniedzama. Saite „persona – deklarētā adrese” nestrādā, jo lielākoties persona tajā nav sasniedzama.

Aldis Gobzems uzskata, ka personas koda izmantošana Reģistra reģistros ir lielāka problēma par šo adresu jautājumu. Norāda arī, ka vienīgais mērķis adreses norādīšanai ir personas sasniedzamība. Adresei ir jābūt norādītai, bet tikai saistībā ar sasniedzamības faktoru.

Juris Rožkalns norāda, ka „Firmas.lv” ir saņemti vairāki klientu jautājumi par to, vai pieejamā informācija par amatpersonu adresēm atbilst patiesībai. Ņemot vērā to, ka ne vienmēr komersants savā juridiskajā adresē ir sasniedzams, šīs informācijas ticamība ir apšaubāma.

Ainārs Brūvelis norāda, ka Igaunijā vairs netiek reģistrētas juridiskās adreses, bet ir iespējams pieprasīt informāciju par uzņēmuma amatpersonu adresēm. Tas, ka persona ir pieprasījusi informāciju, nozīmē, ka tai ir noteikts mērķis, tādējādi arī adresu esībai reģistros ir noteikts mērķis.

Māris Ruķers vērš uzmanību, ka agrāk Komerclikuma regulējums noteica, ka valde ir jāpārvēl ik pēc trīs gadiem, tātad ik pēc trīs gadiem šī valdes adrese tika aktualizēta Reģistrā. Taču šobrīd atbilstoši Komerclikumam valdei nav termiņa ierobežojums, ja vien statūti to neparedz, tātad arī šī adrese ir kā iesaldēta. Norāda arī, ka izmaiņas dalībnieku sastāvā nenotiek bieži un dalībnieku reģistrā norādītā adrese varētu nebūt aktuāla, tātad šādu adresi nav nozīmes. Izsaka priekšlikumu izmantot Iedzīvotāju reģistru fizisko personu adresu iegūšanai.

Ainārs Brūvelis iebilst par to, ka situācija ar adresēm ir iesaldēta – mainot adresi, attiecīgās izmaiņas Uzņēmumu reģistrā jāiesniedz 14 dienu laikā.

Aldis Gobzems uzskata, ka komercietiskajai apgrozībai reģistros būtu jānorāda personas sasniedzamības adrese. Vēsturiskā informācija nav vajadzīga, jo citas personas interesē tikai šodienas fakts. Turpretī norāda, ka nepieciešams izvērtēt personas koda apstrādes nepieciešamību, proti, nepieciešams sākt domāt par izmaiņām personas koda sastāvā (veidošanas principos), īpaši uz dzimšanas datuma norādīšanu. Pašlaik civiltiesiskajā apgrozībā personas kodu persona ir spiesta atklāt, taču citās situācijās par personas koda izmantošanu var pieprasīt kompensāciju.

Māris Vainovskis norāda, ka adrese nav sensitīvie dati, atšķirībā, piemēram, no dalības biedrībās. Datu iegūšanai Uzņēmumu reģistram kādreiz ir bijis likumisks pamats. Arī tiesu nolēmumus pasludina publiski, taču kā rakstveida materiāls tie nav tik brīvi pieejami. Tiesas nolēmumu anonimizācija tika ieviesta, lai nodrošinātu pieejas vieglumu un ātrumu tiesu nolēmumiem. Iespējams Reģistram arī, izsniedzot šīs adreses, būtu jāievēro, cik viegli un ātri persona tiek pie tai interesējošās informācijas un, izejot no tā, lūgt pamatot informācijas nepieciešamību.

Jekaterina Macuka uzsver, ka ir jānodala tiesību subjektu juridiskās adreses un fizisko personu adreses. Uz fiziskajām personām attiecināms Dzīvesvietas deklarēšanas likums un fizisko personu deklarēto dzīvesvietu adresu datus uztur Iedzīvotāju reģistrs. Reģistram nav lietderīgi uzturēt datu bāzē fizisko personu datus.

Juridisko adresu mērķis ir sazināties ar attiecīgo juridisko personu, nevis ar tās amatpersonām. Tāpēc Uzņēmumu reģistram nav personu datu apstrādes mērķa.

Vēsturiskā informācija bijusi publiski pieejama, taču tā ir novecojusi un tādēļ nav vajadzīga. Apšaubu, vai jāturpina izplatīt vēsturisko datus, ja tie nav aktuāli un var būt maldinoši. Lai saņemtu datus par konkrēto fizisko personu, izmantojami Iedzīvotāju reģistra dati, pamatojot pieteikumu. Tāpēc Reģistrā esošās amatpersonu adreses nebūtu izsniedzamas.

Attiecībā uz personas kodiem norāda, ka tie ir publicējami, jo ir jāspēj pārliecināties par konkrētās personas identitāti.

Signe Plūmiņa norāda, ka valsts iestādei ir jāizvērtē, vai informācija ir izsniedzama trešajai personai. Uzņēmumu reģistrs var pārbaudīt fizisko personu adreses savu funkciju veikšanai, taču nevar tās izsniegt publiski. Datu publiskas pieejamības mērķis ir to izmantošanas vajadzība šodien, proti, aktualitāte. Vēsturiskiem datiem nav šā pamatmērķa. Turklāt, pamatojoties uz vēsturisko informāciju, nevar tikt pieņemts lēmums attiecībā uz privātpersonām.

Vladislavs Mejertāls uzskata, ka informāciju, ko iespējams izmantot noziedzīgos nolūkos, ir iegūstama arī no Iedzīvotāju reģistra vai citiem avotiem. Savukārt informācijas noslēpšana reģistros ir šķērslis veselīgai biznesa videi.

Kristaps Ābelis norāda, ka saskaņā ar Komerclikuma noteikumiem kreditors ir tiesīgs celt prasību pret valdi, ja negūst apmierinājumu no sabiedrības. Turklāt, Reģistram nebūs iespēju

sasaukt dalībnieku sapulci, ja valde juridiskajā adresē nav sasniedzama. Vērš uzmanību, ka Komerclikuma 1.pants noteic, ka komercdarbība ir atklāta saimnieciskā darbība.

Lauris Leja uzskata, ka reiz reģistrētus datus nevajadzētu dzēst, bet gan padarīt tos nepieejamus trešajām personām. Uzsver, ka sastapies ar problēmām, vēršoties pēc izziņas no Iedzīvotāju reģistra. Datu pieprasīšanai tiek lūgts ne tikai pamatojums, bet pat prasības pieteikuma projekts, ja dati nepieciešami prasības pieteikuma sagatavošanai tiesai. Iedzīvotāju reģistrā noteiktā „latiņa” ir pārāk augsta. Komerctiesiskajā aprītē svarīgs ir ātrums, taču pieprasot datus no Iedzīvotāju reģistra, ātrums tiek zaudēts.

Ainārs Brūvelis arī uzskata, ka ātrums komerctiesiskajā aprītē ir svarīgs. Jau reģistrējot uzņēmumu tiek sniegta piekrišana, ka adrese būs publiski pieejama. Līdz ar to jārēķinās, ka vēstules šajā adresē var tikt saņemtas no dažādām institūcijām. Tāpat šobrīd adrešu pieejamība dod iespēju arī pārliecināties par savu adresi, vai tā nav izmantota nelikumīgām darbībām.

R.Balodis norāda par darba kārtības 2. un 3.jautājuma pārceļšanu uz kādu no nākamajām Konsultatīvās padomes nozaru sēdēm, par kuras laiku klātesošie tiks informēti. Sanāksmi pasludina par slēgtu.

Sanāksmi slēdz plkst. 16.30

Sanāksmes vadītājs

R.Balodis

Protokoliste

J.Lukjanova